

novoles

28. marec 1980

LESNI KOMBINAT NOVO MESTO – STRAŽA

Tridesetletnica uvedbe delavskega samoupravljanja

KPJ je leta 1950 sprejela zgodovinsko odločitev o predaji državnih gospodarskih podjetij v upravljanje delovnim kolektivom. Ta revolucionarni akt je bil sprejet v situaciji, ko je v svetovnem komunističnem gibanju prevladovalo dogma, da lahko v socializmu le država upravlja in vodi gospodarstvo in ostale družbene dejavnosti. Tudi v Jugoslaviji smo tedaj imeli državno-centralistični sistem: državno-partijski aparat je zajel in prekril vse pore družbenega življenja. Na drugi strani je bila naša država takrat v totalni politični izolaciji in ekonomski blokadi. Vrh tega je bila izpostavljena neposredni vojni nevarnosti. Mednarodne in notranje okoliščine, so bolj zahtevale krepitev države kot pa predajo tovarn delavcem. Toda kljub temu se to ni zgodilo.

V govoru ob izdaji predloga temeljnega zakona o upravljanju z državnimi gospodarskimi podjetji in višjimi gospodarskimi združenji po delovnih kolektivih je tovariš Tito 27. junija 1950 v ljudski skupščini poudaril naslednje:

— *Ljudska skupščina bo danes obravnavala osnutek enega najpomembnejših zakonov socialistične Jugoslavije. Sprejem tega zakona bo najpomembnejše zgodovinsko dejanje ljudske skupščine po sprejemu zakona o nacionalizaciji sredstev za proizvodnjo. S prevzemom sredstev za proizvodnjo v državne roke se še ni uresničilo akcijsko geslo delavskega gibanja „tovarne delavcem“, ker geslo „tovarne delavcem, zemljo kmetom“ ni abstraktno propagandistično geslo, temveč ima globljo vsebino. Vsebuje v sebi vse program socialističnih odnosov v proizvodnji, glede družbene lastnine, glede pravic in dolžno-*

sti delavcev, torej se lahko uresniči in se mora uresničiti v praksi, če mislimo na resnično izgradnjo socializma.

— *Nekateri mislijo, da je uvedba tega zakona preuranjena, da delavci ne bodo sposobni voditi tovarne in podjetja... To ni res, in to ni sprejeto prezgodaj, ampak je prišlo že z določeno zamudo...*

— *Obstajajo izredno velike težave na poti graditve komunizma v tako zaostali deželi, kot je naša. Toda kaj sedaj? Ali bomo čakali, da bodo vsi delavce enako pametni in sposobni za upravljanje podjetij? Razume se, da ne, ker bi morali drugače čakati neskončno*

dolgo. Delavci si bodo pridobili potrebne izkušnje ravno v procesu upravljanja in dela.

— *...To je še en korak na poti v komunizem. Državne funkcije v upravljanju gospodarstva ne prenehajo obstajati popolnoma, vendar le-te sedaj niso edine. Slabijo, ker se v upravljanje vključujejo delavci. Delavci vstopajo v svoje pravice, da kot proizvajalci upravlajo s proizvodnjo postopoma in ne naenkrat v celoti. Zakaj delavci*

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA DO

Na izredni seji DS DO (delavski svet delovne organizacije), ki je bila 10. 3. 1980 ob 16. uri v sejni sobi DSSS, so člani DS obravnavali poleg analize zaključnega računa za leto 1979 tudi skupni plan za leto 1980 in imenovali KPO (kolegijski poslovodni organ).

Naj omenimo samo nekatere značilnosti analize zaključnega računa. Sredstva za OD (osebni dohodek) za živo delo so bila v letu 1979 za 12 % večja, če jih primerjamo s plansko zastavljeno višino. Hkrati pa moramo poudariti, da je bil CP (celotni prihodek) večji za 16 % od planiranega. Večji od načrtovanega je bil tudi dohodek (za 17 %) in čisti dohodek (za 16 %). Povprečni neto OD za polni redni delovni čas je v minulem letu znašal 6.433,– din.

Ob drugi točki dnevnega reda se je razvila po uvodnem razlaganju daljša razprava v kateri so imeli člani DS iz posameznih TOZD določene pripombe na skupni plan za leto 1980. Z ozirom na to je DS sprejel naslednji

SKLEP: Potrdi se skupni plan za leto 1980 s tem, da se skuša upoštevati predloge, ki so

jih podale temeljne organizacije.

Tretja točka dnevnega reda je bila imenovanje KPO. Ob tem je tov. Vidmar uvodoma povedal, da je imela komisija za izvedbo razpisa kolegijskega posloja izmed prijavljenih kandidatov za imenovanje kolegijskega poslovodnega organa imenuje:

Jože Knez – za predsednika KPO

Mirko Pečar – za člana KPO za poslovna vprašanja

Janez Bajuk – za člana KPO za organizacijska vprašanja

Alojz Kompan – za člana KPO za proizvodna vprašanja

Predlaga pa, da se ne sprejme za člana KPO za razvojna vprašanja tov. Boštjan Japelj, ker ne ustreza razpisanim delom in nalogam.

Začasno naj bi se vodenje del in nalog KPO s področja razvo-

ja zaupalo glavnemu direktorju tov. Jožetu Knezu. Ta dela bi opravljal toliko časa, dokler ne bo to delovno mesto zasedeno z ustreznim delavcem. V zvezi s tem je glavni direktor tov. Knez prebral referat (referat je priložila k originalnemu zapisniku seje DS DO). Nato so člani DS DO sprejeli naslednji

SKLEP: 1. Delavski svet imenuje:

— Jožeta Kneza – za predsednika kolegijskega poslovodnega organa

— Mirka Pečarja – za člana KPO za poslovna vprašanja

— Janeza Baujka – za člana KPO za organizacijska vprašanja

— Alojza Kompana – za člana KPO za proizvodna vprašanja

2. Ne imenuje pa se tov. Boštjana Japelja za člana KPO za razvojna vprašanja, in se do zasedbe teh del in nalog zaupavodenje teh del tov. Jožetu Knezu, predsedniku KPO.

S tem je bil dnevni red izčrpan in seja DS DO zaključena.

Naslednja številka glasila izide v petek, 11. aprila.

Vaše prispevke za 5. številko oddajte v uredništvo najkasneje do 4. aprila.

UREDNIK

Tridesetletnica uvedbedelavskega samoupravljanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

vstopajo v to postopoma in ne naenkrat? Koliko časa bo trajal ta proces? Na to se sedaj ne da odgovoriti, ker je odvisno od več dejavnikov. Odvisno je od tega, kako hitro bo napredoval kulturni razvoj delavcev, to je vsestranska izobrazba ljudi, da bodo sposobni za uspešno upravljanje v korist skupnosti, tovarn, itd. Odvisno je od hitrosti razvoja proizvodnih sil itd...

– V čem je bistvo naše poti v socializem? Ali je to nekaj novega, kar zahteva teoretično obrazložitev in kar bi vsaj pri nekaterih vprašanih pomenilo zanikanje pravilnosti sedanje stopnje marksistične znanosti? Razume se, da ne. Bistvo naše poti v socializem ali, bolje rečeno, v komunizem, se lahko izrazi v nekaj besedah. Naša pot v socializem je to, da mi marksistično znanost dosledno izvajamo v praksi, ter v skladu s posebnostmi, ki obstoje v naši domovini. Za nas ta znanost ni dogma, ampak sredstvo za vodenje, sredstva za usmeritev v vsaki konkretni situaciji, ne glede na to, kako je zmotana...

Navedene Titove besede niso samo izsek pomembnega zgodovinskega trenutka, ampak natančno določajo po svoji vsebini in pomenu glavno usmeritev v preteklem, sedanjem in prihodnjem razvoju naše poti v komunizem, potrjujejo pa jih pretekli dogodki v zadnjih tridesetih letih.

Misel o delavskem upravljanju se pojavlja hkrati s rojstvom delavskega razreda in delavskega gibanja. Pojavlja se tako nujno, kot se nujno pojavlja želja delavskega razreda, osvoboditi se izpod tujega jarma. Teoretične zasnove zasledimo že pri utopičnih socialistih ter nato v delih Marxa in Engelsa, ki sta prikazala zgodovinsko nujnost tega procesa. Prvi primer praktičnega uresničevanja ideje o delavskem upravljanju podjetij pomeni Pariška komuna leta 1871. Razbila je star državni aparat, v piclih 72 dneh pokazala, da so selavci sposobni sami upravljati družbo, ter prvič v zgodovini izvolila tudi delavski svet kot organ delavcev za upravljanje s podjetji. Pariška komuna je pomenila prvo veliko preizkušnjo revolucionarne teorije o proletarski revoluciji.

Boj za sodelovanje delavcev pri upravljanju podjetij je bil

tudi del programa naprednih delavskih strank in gibanj, njegova uveljavitev pa je bila odvisna od konkretnih družbenopolitičnih razmer. Te zahteve so bile predvsem močne v kriznih obdobjih, ko je bila buržoazija sorazmerno šibka (npr. I. svetovna vojna).

Ideja o delavskem upravljanju je našla ugodna tla tudi v prvi državi socializma, v Sovjetski zvezi. Ta se je uveljavila v obliki delavske kontrole, ki je obsegala celotno ekonomsko življenje podjetja. Vključevanje delavcev v upravljanje naj bi v Sovjetski zvezi potekalo prek države, sovetov in sindikatov, vendar je ta ideja hitro zamrla ob vse večjem izgrajevanju državnega aparata ter njegovi popolni prevladi.

Na naših tleh je šele socialistična revolucija, ki je bila v prvi fazi izvedena med NOB, odprla resnične možnosti za uveljavitev delavskega razreda kot vladajočega razreda. Prve primere zasledimo leta 1941 v Srbiji ter pozneje drugod, kjer so obstajala podjetja na osvobodjenem ozemlju. Delovanje teh prvih samoupravnih organov je bilo tesno povezano z dejavnostjo narodnoosvobodilnih odborov in vojaških organov.

Z zmago narodne revolucije leta 1945 je nastala nova socialistična Jugoslavija, z novimi družbenoekonomskimi odnosi. Za naše povojno obdobje je bilo značilno uveljavljanje moči države in njenega aparata. Kljub temu lahko ugotovimo, da so takoj po vojni delavci delno sodelovali pri upravljanju podjetij že pred uvedbo delavskih svetov, in to prek delavskih zaupnikov in sindikatov. Ti so imeli po zakonu določene pravice pri urejanju gospodarskih vprašanj, vprašanj organizacije proizvodnje ipd. Vsekakor je bil vpliv delavskih zaupnikov in sindikatov neznaten v primerjavi s pravicami direktorjev in državnih organov, vendar je to kljub temu imelo pozitiven vpliv na osnovno znanje delavcev o upravljanju podjetij.

Proizvodna posvetovanja so tudi bila način, kako delavce približati upravljanju, ker pa so bila brez širših pravnih podlag, niso mogla prevzeti dela v zvezi z upravljanjem podjetij.

Vse te oblike so bile posredne in nerazvite oblike vpliva delavcev na dejavnost podjetja, zato so bili potrebni novi, pogumnejši koraki, treba je bilo ustanoviti določene organe z

uzakonjenimi pravicami in s pooblastili za odločanje. Ta preobrat je sovpadal z napadom Informbiroja na Jugoslavijo. Prvo leto smo se branili proti kritičnim obtožbam, že v naslednjem letu, 1949, se je začelo široko zasnovano raziskovalno delo, da bi razložili bistvo spora in ugotovili vzroke napadov na našo deželo.

Začela so se teoretična proučevanja in analize del klasičnega marksizma Marxa, Engelsa ter Lenina. Razčlenili smo vse, kar so klasiki marksizma pisali o „državi prehodnega obdobja“, o poteh graditve socializma, o odmiranju države in njenega aparata, o vlogi in pomenu partije ipd. Med tem proučevanjem je spet oživela zamisel o delavskem upravljanju. Tako smo ugotovili, da te začete oblike delavskega upravljanja podjetij ne zadoščajo ter da je treba iskati nove, širše oblike.

Izhodiščna točka pri proučevanju teh vprašanj je bila analiza družbenoekonomskih pogojev ter vloge in mesta vodilnih družbenih sil, ki so poklicane graditi socialistični družbeni sistem. Analiza praktičnih posledic centralističnega upravljanja gospodarstva je pripeljala do logičnega sklepa, da so potrebne bistvene spremembe v sistemu upravljanja in da je treba upravljanje kar najbolj približati delavcem. S tem se je rodila tudi odločitev, da je umestna ločitev partije od državnega aparata, da bi partija lahko še naprej ostala avantgarda, ki idejno vodi in usmerja delavsko gibanje, ne pa da postane „partija državnih uradnikov“. Zato je že sredi leta 1949 tovariš Kardelj poudaril: „V mnogih naših tovarnah na primer, kjer je iniciativni in preudarni direktor doumel, da je njegov uspeh odvisen od prizadevanj in od pobude delavcev, se je spontano začela razvijati nova oblika samouprave. To so posvetovanja direktorjev o vseh vprašanjih upravljanja v podjetju s skupinami najboljših delavcev. To nerazvito, spontano obliko je treba dalje razvijati in jo spreminjati v stalno obliko neposrednega sodelovanja delavcev pri upravljanju naših podjetij“.

Sveti direktorjev so bili zadnji korak pred uvedbo samoupravljanja, saj so pomenili začetek neposredne udeležbe delavskega razreda pri delitvi.

Na teh svetih so razpravljali o direktorskem skladu, iz katerega je direktor lahko nagrajeval najboljše delavce, o plačah ipd., čeprav ti sveti takrat niso mogli samostojno spreminjati sklepov višjih organov upravljanja ali direktorjev.

Vsi ti ukrepi in podobna razmišljanja so marsikje porajala dvom in odpor proti tem spremembam. Centralistični način upravljanja je hkrati vplival na oblikovanje zavesti določene števila ljudi tako v aparatu oblasti, kakor v različnih družbenih in političnih organih.

Ob koncu leta 1949 je tovariš Kidrič sklical sestanek s predstavniki sindikatov (Đuro Salaj in drugi). Pogovarjali so se o predlogu vlade, da bi začeli ustanavljati delavske svete. Sprejeli so sklep, da je treba prakso delavskih svetov skrbno proučiti. To začetno delo naj bi spremljal sindikat. Tako je bilo 23. decembra 1949 izdano navodilo o ustanavljanju in delu delavskih svetov v državnih gospodarskih podjetjih. Dokument sta podpisala Boris Kidrič kot predsednik gospodarskega sveta zvezne vlade in Đuro Salaj kot predsednik centralnega odbora ZSJ.

Izbrali so večja pomembnejša državna podjetja v vseh republikah (215), v katerih je bilo treba voliti nove organe. Že pred izdajo navodila so številna podjetja in sindikalne podružnice prosile centralni odbor ZSS, naj tudi pri njih dovolijo ustanoviti delavske svete. V zelo kratkem času je bilo v Jugoslaviji ustanovljenih 800 delavskih svetov (še pred izdajo zakona). Interes delavcev za samoupravljanje v podjetjih je bil tako velik, da je bilo treba ta proces pred izdajo zakona celo zavirati. Potrebno je vendar bilo zbrati izkušnje in preverjati prakso, kako je treba delavske svete razvijati.

Že v nekaj mesecih praktičnega dela se je izkazalo, da je delavsko samoupravljanje prava tista oblika, po kateri bo lahko delavski razred prevzel neposredno upravljanje gospodarstva. Državni organi so sklenili, da je treba pripraviti osnutek zakona o delavskem upravljanju, ki bi pravno izrazil nove spremembe in dal delavskim svetom širše okvire za dejavnost. Z zakonom je bilo treba natančno določiti vlogo direktorja kot voditelja vsakdanjega proizvodnega procesa in delavskega sveta kot organa, ki upravlja podjetje. Osnutek je bil

OBISK V TOZD LIPA KOSTANJEVICA – OBISK

Prav na dan, ko sem jih obiskal je prišlo do izpada električnega toka, zato so sklenili da uredijo to in ono, predvsem pa zložijo deske

TOZD Lipa Kostanjevica, ki ima svoje proizvodne prostore v Kostanjevici, je med našimi najmlajšimi TOZD in je prav zaradi tega Novolesovcem malo manj poznana. Prav to je bil eden od osnovnih vzrokov, da sem jih 18. 3. 1980 obiskal in v razgovoru z delavci skušal izvedeti nekaj več o njihovem delu. Poprosil sem jih, naj mi povedo vse tisto, kar naj bi po njihovem mnenju pomagalo pri izpopolnitvi predstave o tej TOZD.

Ing. Tone Šoba direktor TOZD je bil moj prvi sogovornik. O TOZD LIPA je povedal sledeče:

Ing. Tone Šoba, direktor TOZD Lipa

„Naš tozd je eden najmlajših v OZD Novoles. Trenutno združuje v Lipi svoje delo 94 delavcev. 86 je redno zaposlenih, poleg tega pa jih 8 obiskuje In-

dustrijsko lesno šolo v Škofji Loki. Delo poteka v eni izmeni. Narava dela je pač taka, da bazira na individualni proizvodnji. To pa zaradi tega, ker delamo po naročilu. Dolgoročno gledano, nimamo zagotovljene velikoserijske proizvodnje, pač pa samo maloserijsko. Naročila, v glavnem gre za stavbno pohištvo, ki jih dobimo od naše komercialne, so zelo različna. Povedati moram, da vršimo poleg izdelave posameznih elementov stavbnega pohištva tudi montažo le-teh. Torej je delo, ki ga začnemo v naših proizvodnih prostorih zaključeno šele, ko naši monterji vgradijo izdelek v zgradbo, za katero je bil narejen.

Izdelki delavcev TOZD Lipa so poznani v bližnji in širši okolici. V Novem mestu smo v zadnjem času sodelovali s svojimi izdelki na sledečih objektih: Dom starejših občanov, Zdravstveni dom in vrstne hiše. — V Červarju sodelujemo pri izgradnji letoviškega naselja, kar predstavlja za nas dokaj veliko naročilo v vrednosti približno dveh milijard starih dinarjev.

S svojimi izdelki smo se uspešno vključili tudi na tuji trg — delavci TOZD Lipa so izdelali stavbno pohištvo za velik hotel v Varšavi, ki so ga zgradila jugoslovanska podjetja. Prav pri tem poslu smo si nabrali izkušenj, ki jih bomo v bodoče lahko s pridom uporabili.

Minulo poslovno leto smo za-

ključili uspešno, saj smo plan proizvodnje presegli kar za 24 %.

In kako razmišljate o nadaljnjem razvoju TOZD? Kaj predvidevate za tekoče leto in kaj za naslednje srednjeročno obdobje?

„Za letošnje leto smo s planom predvideli 18 % povečanje proizvodnje. Naša predvidevanja so se v prvih mesecih uresničila. To pa nam hkrati zagotavlja, da bomo dosegli tudi planško vrednost enote dela v višini 22,40 dinarjev.

Za naslednje srednjeročno obdobje planiramo povečanje proizvodnih prostorov, s katerimi bi si ustvarili boljše pogoje dela.“

In kako je z družbenim standardom v TOZD LIPA?

Ludvik Jenškovec

„Naj začnem pri prehrani. Topel obrok imamo organiziran v bližnji privatni gostilni, kar je za nas trenutno najboljša rešitev. Vsekakor pri tem ne more ostati. Namreč, cena obroka je sorazmerno visoka (40 din) saj mora vsak delavec prispevati 20 dinarjev za eno malico (20 din po obroku po prispeva TOZD).

Z izgradnjo novih proizvodnih prostorov „ISKRE“, ki so v gradnji v naši neposredni bližini, se nam je ponudila možnost, da skupno s SOP KRŠKO in seveda Iskro združimo sredstva za skupen objekt družbene prehrane, v katerem bi kot sovlagatelji našli svoje mesto tudi delavci TOZD LIPA.

Glede možnosti financiranja in izkoriščanja počitniških kapacitet se TOZD vključuje v skupna prizadevanja vseh Novolesovcev s tem, da združuje te interese podobno kot ostali TOZD na ravni DO (delovne organizacije). Kar se tiče stanovanjske problematike moram

Lado Lenčič

reči, da nam to vprašanje ne povzroča posebnih težav, razen nekaterih res izjemnih primerov. Tako stanje je pripisati predvsem specifični strukturi delavcev, ki so v pretežni meri domačini. Kljub temu pa pomagamo, seveda v okviru možnosti, pri individualni gradnji — s krediti. V lanskem letu pa smo kupili tudi eno stanovanje (bloku). Glede potreb po stanovanjih tudi v obdobju 1980–85 ne predvidevamo posebnega povečanja, kar utemeljujemo s tem, da se bo število zaposlenih v omenjenem srednjeročnem obdobju povečalo le za 5 %.

Ludvik Jenškovec, vodja proizvodnje v LIPI, mi je na vprašanje — Kakšne težave imate v proizvodnji? — odgovoril naslednje:

SK V TOZD LIPA KOSTANJEVICA – OBISK V

„Ker pri nas ni velikoserijske proizvodnje, so težave vedno nove. Te izhajajo iz dejstva, da so naročila zelo različna pač

Janez Kuhar

glede na zahteve naročnika. Delovni postopek je sicer utečen. Pri nas ločimo sledeče faze izdelave: strojna obdelava, lepljenje, ročna obdelava in montaža. Seveda posamezne faze niso povsem strogo ločene, ampak se prelivajo ena v drugo tako, da delavci ne delajo samo ene faze kot v velikoserijskih procesih. Se pravi, da je praktično znanje naših delavcev precej široko, kar potrjuje podatek, da imamo zaposlenih v neposredni proizvodnji preko 60 % kvalificiranih delavcev.

Omeniti velja, da imamo glede strojne opreme nekaj težav. Upoštevajoč naše potrebe je čutili določeno pomanjkanje novih strojev. Potrebovali bi novo stiskalnico, nato poravnalni stroj in še bi lahko našteval. Vse bolj boleče pa se nam nakazuje, tudi potreba po viličarju.

Proizvodne težave so se večkrat kazale tudi v obliki nabave lesa, kar pa za sedanjí čas ne morem trditi.

V nadaljnjem razgovoru sta sodelovala Lado Lenčič, predsednik DS TOZD LIPA in Janez Kuhar – predsednik OO ZS.

„Pri delu naše OO ZS imamo začetne organizacijske težave“, je dejal Janez Kuhar in nadaljeval: „Preteklo je zelo malo časa od ustanovitve OO (osnovne organizacije) v Lipi. Poprej smo imeli OO ZS (osnovno organizacijo zveze sindikatov) skupaj z delavci v Krškem (sedaj TOZD Bor). Po svojih močeh in sposobnostih skušamo slediti smernicam Konference ZS Novoles in občinske konference ZS. Na

pobudo OO ZS se je v Lipi ustanovila OO ZSMS, katere člani so s svojim delom pripomogli k ureditvi koč na Resi.

Časovno najbližja pa je sedaj akcija organiziranja proslave ustanovitve naše TOZD, oziroma bolj rečeno dvajsetletnice prvih začetkov mizarstva v Kostanjevici, ki je preraslo v našo Lipo. Proslava naj bi bila v začetku maja.“

Delo DS (delavskega sveta) je na kratko opisal njegov predsednik Lado Lenčič, ki je dejal:

„Kmalu bo minilo leto od ustanovitve DS TOZD Lipa. Gledano s stališča samoupravnega odločanja je to za nas velika pridobitev. Imamo torej lastni DS, kar nam omogoča veliko boljšo informiranost vseh delavcev v LIPI. To lahko trdim predvsem zato, ker izhajajo člani DS iz vsake delovne skupine. Poprej, ko smo imeli kot obrat v sklopu Splošnega mizarstva le svoje delegate v skupnem delavskem svetu je bila splošna informiranost, gledano v celoti, nekoliko slabša. Tako kot ima OO ZS začetne organizacijske težave, se srečuje z njimi tudi DS. Posebnost tega je udeležba na sejah DS. Sicer se še ni zgodilo da bi bili nesklepčni, vendar se nekateri člani DS sej ne morejo udeležiti ker so na primer na montaži izven TOZD.

Da je DS aktiven dokazuje tudi število sej. V dobrih enajstih mesecih je bilo štirinajst sej DS.

Povedati pa moram, da bi bilo delo DS pa tudi OO ZS lahko

Pridne roke imajo vedno dovolj dela

še boljše, če bi imeli v TOZD sekretarja, oziroma vodjo splošne službe, ki bi s svojim delom pripomogel k hitrejšemu in strokovnejšemu delu DS kot DPO (družbenopolitičnih organizacij).“

Med obiskom v Lipi sem izvedel, da za enkrat še nimajo

OO ZK (osnovne organizacije zveze komunistov), vendar sem prepričan, da se bodo v kratkem organizirali tudi na tem področju, saj jim ne manjka volje do dela. Prav to je tudi porok, da se bo naša TOZD LIPA v Kostanjevici dobro razvijala.

V. KASTELIC

Tudi ti fantje niso držali roke v žepih

Se kdaj vprašamo tudi to?

Ali smo v sleherni naši sredini omogočili mladim enakopraven delež na delovnem mestu, v šoli, društvih, krajevni skupnosti, stanovanjski soseski in povsod drugod v vsakdanjem življenju?

Vprašanje je samo na zunaj enostavno in zelo se moti, kdor bi skušal nanj odgovoriti poprečno ali bi se zadovoljil s priljubljenimi in znano trditvijo, češ „... saj imajo odprta vsa vrata, povsod jih vabimo, vse pogoje imajo za delo...“

.....

V NOVOMEŠKI OBČINI ŽE 10.766 ZAPOSLENIH ŽENSK

Lani novembra je bilo v občini Novo mesto zaposlenih 23.631 ljudi (ali 85 manj kot oktobra lani oz. 705 več kot novembra 1978). Od tega je bilo zaposlenih žensk že 10.766 ali 45,6 odst. vseh zaposlenih, to pa je hkrati za 484 več kot novembra 1978. — Poprečno število zaposlenih v lanskem 11 mesecih je znašalo 23.232, kar je za 4 odst. več kot v enakem predlanskem obdobju. Od tega je delalo v gospodarstvu 20.215 in v negospodarstvu 3416 ljudi.

POPREČNO PO 7153 DIN NA ZAPOSLENEGA

V lanskem novembru je znašal poprečni neto osebni dohodek na zaposlenega v novomeški občini 7153 din. Bil je za 5,3 odst. manjši kot lani oktobra, a za 23,3 odst. večji kot v novembru 1978.

V gospodarstvu je znašal lanski novembar osebni čisti dohodek na delavca 6840 din, v negospodarstvu pa 9005 din.

LANI: 14.351 POROK V SLOVENIJI

Po podatkih Zavoda SRS za statistiko se je lani rodilo v Sloveniji 31.070 otrok, mrtvorojenih otrok pa je bilo 178. Umrlo je 18.168 oseb, od tega 471 dojenčkov. Porok je bilo 14.351, razvez pa 2241. Priznanj očetovstva je bilo lani 2702, 102 otroka pa sta bila posvojena. Naravni prirast prebivalstva v Sloveniji je znašal lani 12.902 osebi in je najvišji v zadnjih petih letih. Tudi število živorojenih otrok je najvišje po letu 1975.

Ni treba daleč po odgovor o dejanskem stanju in deležu mladih v naši stvarnosti. V okolju domače delovne organizacije, naše krajevne skupnosti, najbližje šole ali društva ga bomo dobili. Kljub vsem uspehom, ki smo jih dosegli — tako doma kot v vsej družbi jih je toliko, da jih tu v še tako skrcenem obsegu ne moremo naštevati — nas odgovor o resničnem deležu mladih, njihovem mnenju, odgovornosti in še o čem ne bi zadovoljil. Vsaj ne vedno in ne povsod.

Mladi niso nekaj posebnega v naši družbi, niti niso izvzeti iz njenega delavskega razreda. To je bilo med drugim potrjeno kot temeljno izhodišče na nedavnem plenumu centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. Njegovi člani so obravnavali na njem spleti vprašanj, ki zadevajo mlado generacijo v boju za nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov in naloge zveze komunistov. Smo v času, ko velja posebna skrb odraščajočemu rodu v naši državi, ki se mora tudi zavoljo lastne prihodnosti kar najbolj aktivno vključevati v celotno dogajanje v družbi.

Ustvarjalno mora reševati številne naloge v samoupravljanju in stabilizaciji.

Praksa kaže, da mnogokrat vendarle ravnamo tako, kot da so mladi del družbe, ki ga obravnavamo po starem, kot „mladinsko“ vprašanje. So vmes tudi (nepotrebne) generacijske razlike, ki delajo umetne pregrade tam, kjer bi jih spričo jasno postavljenih političnih stališč sploh ne smelo biti. Čeprav so mladi dejansko vse bližje potrebam časa in jih je vedno več v samoupravnih organih, delegatskih skupščinah in v drugih, delegatsko sestavljenih telesih, z njihovo aktivnostjo nismo zadovoljni. Oprekajo ji celo vodstva mladinske organizacije. Ponekod je tega kriva neustrezna organiziranost mladih, drugje spet je delo mladinskih organizacij preveč foru nsko in zagledano od družbenoekonomskega dogajanja. Cilji za množično vključevanje mladine v akcijo za vsestransko gospodarsko in družbeno ustaletev so jasni; marsikaj je tudi tu že narejeno. Delegatski sistem naravnost ponuja nešteto možno-

sti za tako, novo obliko dela. Na šesti seji republiške konference ZSM Slovenije so zato te dni poudarili:

uresničevanje pobude tovariša Tita o nadaljnjem poglobljanju kolektivnega dela in odgovornosti je trajna naloga pri idejni in akcijski krepitvi mladinske organizacije. Organizacijske in akcijske usmeritve ni treba veliko spremeniti, potrebno pa je spremeniti delo, obnašanje, odgovornost in način dela. Seveda pa tudi odnos vseh ostalih činiteljev, da se bo mladi rod hitreje in številneje vključeval v samoupravno življenje. Eno je pri tem jasno: politični sistem samoupravne demokracije gradijo mladi predvsem zase, z njim kujejo svojo lastno prihodnost in sami si gradijo svojo srečo.

Se o tem kdaj vprašamo tudi v naši delovni organizaciji, v sredini, kjer živimo kot občani in enakopravni graditelji socia-

lizma skupaj z mlado generacijo? Naš odnos do teh vprašanj moramo v praksi spremeniti. Tovaška pomoč mladim na vseh ravneh in enakopravno vključevanje v vseh okoljih naj bo sestavni del tvornega sodelovanja. Komunisti morajo še zlasti poskrbeti za aktivizacijo mladine na revolucionarnih stališčih socialističnega samoupravljanja.

Pri tem ne bi smeli pozabiti, da je lani jeseni tovariš Tito v pogovoru s časopisom „Mladino“ povedal tudi nalsednje:

„... Kadar se omenja prispevek mladine v preteklosti, dandanes nekateri pravijo: to so bili drugi časi, vojna, revolucija, „srečno“ obdobje. Takrat, pravijo, ste se imeli za kaj boriti. Jaz pa pravim — tudi danes se imamo za kaj in še kako boriti. Treba je ne samo ohraniti to, kar smo si pridobili, temveč tudi nenehno graditi novo...“

N. S.

Hrabortost ne pozna meja

Zlate plakete, priznanja in častni naslovi „najplemenitejših Jugoslovancev za 1979“ časopisa Večernje novosti znova podeljene — Spet so jih dobili, kot že mnoga leta nazaj, pripradniki JLA, po-
žrtvovalni mladinci in otroci...

„Vi ste zgled vsem Jugoslovancem. Dejanja, ki ste jih napravili, na najplemenitejši način dokazujejo, kako hrabortost ne pozna meja, kako se, če je potrebno, življenje postavlja v nevarnost za druge, za dobrobit celotne skupnosti. To pa je tisto najlepše, najvišje, najbolj ljudsko v človeku.“

Besede dr. Pavla Gregorića, znane revolucionarja in enega naših najstarejših komunistov, so pred kratkim veljale udeležencem na osemnajsti podelitvi priznanj tradicionalne akcije „Najplemenitejši podvig leta 1979“, ki je bila v prostorih BORBE v Beogradu. Eden izmed ciljev te lepe akcije je predstaviti javnosti tiste naše sodržavljane, ki so pritekli na pomoč drugim, ko je bila sila največja.

S srcem v ognjeni pekel — tako se je odločil delavec Marko Dušanović z Jugopetrolove bencinske črpalke v Mladenovcu. Mnogi prebivalci tega srbskega mesta morda še danes ne vedo, da dolgujejo življenje temu mlademu fantu, ki je lani 28. junija preprečil, da ni strahovita eksplozija ogrozila vsaj polovice Mladenovca. Nenadoma je izbruhnil požar v najbolj nevarnem kraju — v skladišču barv, lakov in drugih vnetljivih tekočin tovarne „Peter Drapšin“, ki se nahaja nasproti Jugopetrolove črpalke. Marko je bil ta dan v službi, ko je zaslišal pretresljivo vpitje: „Vsi bomo odleteli v zrak!“

Oddiral je prek ceste, preskočil žično ograjo tovarne, z rameni razbil prva in nato še druga vrata in se znašel v gorečem skladišču. Vrgel se je na tla in se plazil od steklenice do steklenice ter jih začel prenašati na varno. Takrat so že začela padati na tla ožgana in goreča bruna s stro-

pov. Markov zgled je opogumil druge in požar so omejili. Do katastrofe ni prišlo.

Zgodba je seveda mnogo daljša in bolj napeta. Marko pravi danes skromno takole: „Tekel sem v tovarno; vsaj poskusiti moram, sem si dejal. Srce mi je skoraj zastalo ob misli, da bi lahko del mesta zletel v zrak. Priznam, imel sem tudi srečo...“

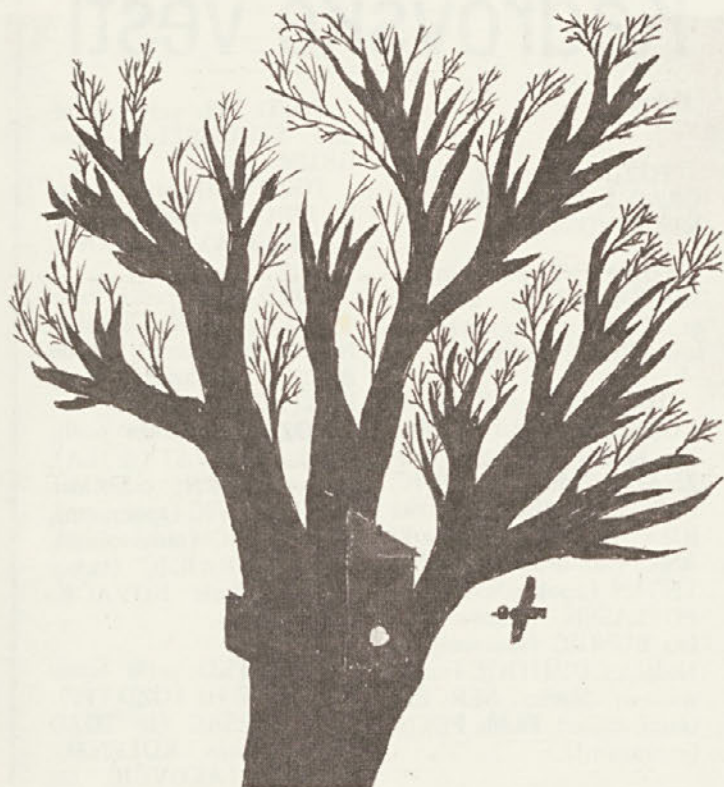
No, Marko pa ni mislil nase že pred leti, ko je rešil iz reke utapljalčega se fanta. Pogumno je zasakal rokave tudi, ko je bilo treba dati kri za nekega drugega dečka, žrtev prometne nesreče.

Takšen je Marko Dušanović, najplemenitejši Jugoslovane v letu 1979. Enajstletni Dragan Krivokapić in štirinajstletna Nataša Milošević iz Kotora sta bila proglašena za najplemenitejša otroka v lanskem letu. S hrabortostjo, spretnostjo in človekoljubjem sta se izkazala takoj v prvih trenutkih stahotnega tresenja tal v Črni gori. Enota letalcev pod poveljstvom Svetožarja Popovića je dobila naziv najplemenitejšega kolektiva v lanskem letu. Kjerkoli je bilo potrebno, tja so poleteli pogumni letalci kljub najslabšemu vremenu in pomagali, pomagali prizadetim ljudem... Zlata plaketa Večernih novosti krasi zdaj njihove prostore.

Tu so še odpravnik vlakov iz Kraljeva, mladinci in mladinke iz Kruševca, Kosovske Mitrovice, Baošića, Potkrajca, z Reke, Kotora, Kladiiva, Novega Pazara, skupina kragujevskih gimnazijcev in mnogi drugi.

Rešena življenja, brezmejno človekoljubje, nesebična požrtvovalna ljubezen do sočloveka, ki mu je pretila nesreča. Pogumna dejanja preprostih, skromnih ljudi.

N. S.

PTIČNICA — Jožica Košir, 3.r.

PRISPEVKI UČENCEV OŠ VAVTA VAS

KADAR POMISLIM NA TOVARIŠA TITA, MI ZAČNE MOČNO BITI SRCE

Kadar pomislim na tovariša Tita, mi začne močno biti srce, kajti imam ga rad in ga globoko spoštujem. Tito — to ime je kratko, vendar veliko pomeni. Tito je človek, ki se je boril in se še bori za našo neodvisnost. Boril se je za našo svobodo, da lahko mi, mladi, lepše živimo v novi domovini. Domovina mi je kot mati. V njej sem se rodil, v njej živim in bom umrl. Naša domovina je lepa, ker jo vodi tovariš Tito.

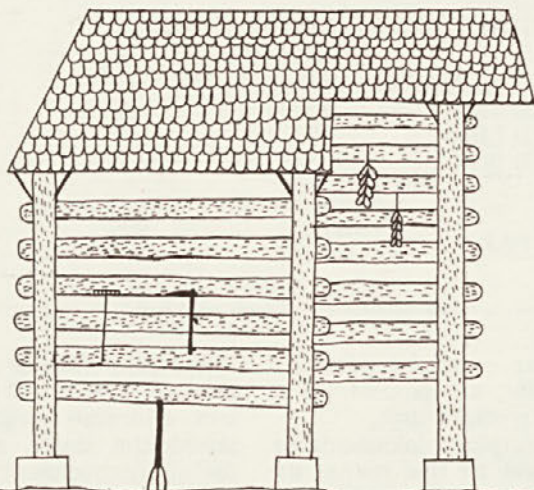
Tovariša Tita in našo domovino pa ne poznamo samo mi, Jugoslovani, ampak ju pozna vsa Evropa, ves svet. Tovariš Tito je bil eden izmed pobudni-

kov za neuvrščenost narodov. Potoval je po svetu in obiskoval voditelje držav, ter krepil socialistično misel v svetu.

Domovina, ki je bila po vojni porušena in zaostala, se je hitro dvignila, ker jo je vodil tovariš Tito. Vsak dan se mi zdi lepša, in želim, da bi postala najlepša dežela na svetu. To si ne želim samo jaz, ampak tudi drugi Jugoslovani. Naša domovina ni velika, vendar je zelo lepa. Največji človek v njej pa je tovariš Tito, predsednik naše samoupravne socialistične skupnosti.

Danes je tovariš Tito bolan. Vsi nestrpno pričakujemo in si želimo, da bi kmalu ozdravel. Želimo, da bi bil še dolgo med nami in nam vlival nove moči pri izgradnji naše domovine.

MATJAŽ PETRUNA, 8.B

KOZOLEC — Matej Pečjak, 3.r.

Tridesetletnica uvedbe...

(Nadaljevanje s 3. strani)

- 35. Rudnik Idrija 29. januarja
- 36. Železarna Jesenice 29. januarja
- 37. Državno posestvo Mahovnik 29. januarja
- 38. TAM Maribor 29. januarja
- 39. Železarna Štore 29. januarja
- 40. LIP Celje 30. januarja
- 41. Rudnik Zagorje 31. januarja
- 42. Rudnik Hrastnik 1. februarja
- 43. Rudnik Senovo 2. februarja
- 44. Rudnik Velenje 3. februarja
- 45. Tovarna kemičnih izdelkov Celje 3. februarja
- 46. Predilnica Litija 5. februarja
- 47. LIP Št. Peter na Krasu 11. februarja

Od 11. februarja do 27. junija je bilo izvoljenih še 120 delavskih svetov;

od 27. junija 1950 naprej (vseh skupaj 756) pa:

- Tesar, Ljubljana — izvolili DS in prvi upravni odbor 4. avgusta
- Železarna Jesenice — predaja ključev upravnemu odboru 20. avgusta,
- Cementarna Anhovo 27. avgusta,
- Utensilia (volili prvi delavski svet) 15. avgusta,
- Litostroj Ljubljana (predaja ključev) 2. septembra,
- Rudnik Zagorje — 3. septembra,
- TAM Maribor (ponovna izvolitev DS, 92 članov) 2. septembra,
- itd.

Pomen uvedbe samoupravljanja je zelo težko izraziti v nekaj besedah. Do danes je to ena največjih zgodovinskih vrednot, kar jih je izbojeval delavski razred Jugoslavije od prvih začetkov pa vse do današnjih dni. hkrati pa je to tudi višek dosedanjih bojev delavskega razreda na svetu sploh.

Samoupravljanje je v teh 30 letih prešlo pot od prvih delavskih svetov kot posvetovalnih poskusnih teles v letu 1950, delavskih svetov in upravnih odborov, izvoljenih na podlagi temeljnega zakona iz leta 1950, nadaljnega razvoja z Ustavnim zakonom iz leta 1953, ustavo SFRJ iz leta 1953, ustavnimi amandmaji iz leta 1971, ustavo SFRJ iz leta 1974, zakonom o združenem delu iz leta 1976 ter drugimi sistemskimi zakoni, do celovitega družbenega sistema, kjer prevladuje družbena lastni-

na proizvodnih sredstev in kjer združeni proizvajalci vse bolj odločajo o vseh dejavnikih svojega dela, ravno tako pa o celotnem razvoju družbe.

Samoupravljanje se je močno razvilo in zajelo celotno družbeno življenje ter postalo podlaga proizvodnih odnosov. Uveljavilo se je kot prevladujoč družbenoekonomski odnos, kot bistvo družbenega, socialnega, ekonomskega, političnega in celotnega bitja socialistične Jugoslavije, kot ideologija in kot način vsakodnevnega mišljenja. Samoupravljanje je postalo dejstvo in praksa milijonov ljudi, trajna, neodtujljiva pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi. Pokazalo se je kot najmočnejši faktor spodbujanja dejavnosti in ustvarjalnosti ljudi na vseh področjih družbenega življenja, kot močan spodbujevalec razvoja materialne podlage delovnih ljudi. Kakovost tega odnosa se je pokazala predvsem z bolj demokratičnim in humanim načinom reševanja konfliktov in nasprotij, ki se pojavljajo v razvoju družbe.

Samoupravljanje je torej postalo objektivna zakonitost, z osnovno silo delavskega razreda in delovnih ljudi v združenem delu, ki ga vse bolj poglobljamo in razvijamo v smeri Marxove svobodne asociacije proizvajalcev.

„Samoupravljanje je revolucionaren proces preobrazbe družbe, ki se lahko odrazi le v pravi narodni socialistični revoluciji. To je bila naša revolucija. V vsakem socialističnem gibanju se nujno pojavlja težnja k samoupravljanju, in brez samoupravljanja tudi ni socializma. Samoupravljanje je takšna oblika proizvodnih odnosov, v katerih dobiva delovni človek možnost, da neposredno upravlja in odloča o sredstvih, pogojih in rezultatih svojega dela, to pa je bistvo socialističnih odnosov med ljudmi.“

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Janeza Papeža se iskreno zahvaljujemo organizacijama sindikata TOZD TVP in TDP in sodelavcem za podarjeni venec in denarno pomoč. Hvala vsem za izrečeno sožalje.

VERA NOSE in
HEDVIKA HROVAT

Zakonska svetovalnica

Pri Centru za socialno delo Novo mesto je s 1. 1. 1980 ustanovljena ZAKONSKA SVETOVALNICA. Pričeli smo z izvajanjem PREDZAKONKEGA SVETOVANJA za mlade ljudi, ki so se odločili skleniti zakonsko zvezo. Bodočim zakoncem posredujemo informacije o skupnem življenju ženske in moškega, o značilnostih zakonskega in družinskega življenja, z namenom, da ustvarijo ubrano skupnost, dosežejo v zakonu osebno srečo in zadovoljstvo in da svojim otrokom omogočijo srečno otroštvo.

Takšna vsebina pa ni samo zanimiva za mlade ljudi, ki so tik pred sklenitvijo zakonske zveze, temveč ga namenimo vsem mladim v šolah, zaposlenim v delovnih organizacijah in prebivalcem v krajevnih skupnostih v okviru programa HUMANIZACIJA ODNOSOV MED SPOLOMA. V izvajanju vsebine sodelujejo psiholog, socialni delavec in zdravnik.

Vemo in poudarjamo, da sta zdrav zakon in zdrava družina pomembna za duševno zdravje. Ljudje se poročijo z mislijo, da je zakon nekaj statičnega, nekaj, kar ostane skozi leta enako in nespremenjeno. V resnici pa je zakon proces z značilnimi obdobji. Krize v zakonu navadno ne izbruhnejo v prvem letu, ampak nekaj let kasneje. Zakonsko svetovanje vključuje pomoč ob posebnih problemih, s katerimi se zakonca srečata, na primer medsebojno nerazumevanje, različnost stališč do otrok, načrtovanje družine, spolnost, neiskreno dogovarjanje, delitev dela v družini... In če jim nismo kos, imamo težave sami in naše življenjsko ter delovno okolje. Nasvet in pomoč poiščimo v Zakonski svetovalnici. Odprta je posamezniku, zakoncema in družini.

ZAKONSKA SVETOVALNICA
GLAVNI TRG 7
SOBA ŠT. 7

Dodeljevanje stanovanjskih posojil

Od Ljubljanske banke smo v teh dneh prejeli obvestilo o spremembi dosedanjih pogojev za dodeljevanje stanovanjskih posojil organizacijam združenega dela in njihovim delavcem na osnovi vezave sredstev.

Novi pogoji omogočajo, da bančno posojilo za vezana sredstva delovne organizacije lahko prejme le tisti prosilec, ki je že najmanj eno leto namensko varčevalec za stanovanjsko izgradnjo pri banki, ali pa tisti, ki je že prejel posojilo na osnovi namenskega stanovanjskega varčevanja in od porabe posojila ni poteklo več kot pet let.

Vsem, ki nameravajo v letu 1981 najeti stanovanjsko posojilo za lastno stanovanjsko izgradnjo predlagamo, da se

vključijo v namensko stanovanjsko varčevanje vsaj z minimalnimi mesečnimi plogi, to je 500 din, da bodo s tem izpolnjevali bančne zahteve ob dodeljevanju posojil.

Hkrati vse kandidate tudi obveščamo, da bo enake kriterije v letu 1981 zavzela tudi Samoupravna stanovanjska skupnost, s to razliko, da bo v letu 1980 enoletno stanovanjsko varčevanje dajalo absolutno prednost pri dodeljevanju posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo, v letu 1981 pa bo to osnovni pogoj za pridobitev stanovanjskega posojila.

Za vse podrobnejše informacije pa se lahko obrnete na kadrovsko-socialno službo, ali pa neposredno na Ljubljansko banko.

Odkup zemljišča v Straži

Evidentiranje kandidatov

V Straži nad novimi bloki bo odprt nov zazidalni kompleks s enainštiridesetimi parcelami, na katerih je predvidena gradnja enodružinskih vrstnih hiš.

Zemljišče je v naravi delno travnik, delno njiva. Vsaka parcela je velika okoli 400 kvadratnih metrov. Celotno zemljišče je urejeno do lokacijske dokumentacije. Cena za eno komunalno opremljeno parcelo pa je cca 290.000 din.

Kadrovske vesti

Februar

TOZD TSP: prišli: Ivanka GRADIŠAR; odšli: Alojz MEDLE (DSSS).

TOZD TVP: prišli: Brane ŠENICA (iz JLA); odšli: Olga TURK (upokojitev), Valentin ZORE (sporazum).

TOZD TDP: prišli: Štefan KOBE, Silvo ŠKUFCA, Martin LONGAR, Ivoša BLI-ZNAC, Vlado PAVROVIČ, Ciril ŠTRUMBELJ, Ravka BJELOŠEVIČ; Odšli: Marko AŠIČ (samovoljno), Mohor LEGAN (upokojitev), Luka POPLAŠEN (samovoljno), Ivo BUNGIČ (samovoljno), Nedeljko DIMITRIČ (samovoljno), Slavko ŠERCELJ (samovoljno), Fadila PEKIČ (sporazum).

TOZD TPP: prišli: Jože MERVAR (iz TOZD BLP), Lazo VUKŠA, Vesna MALEŠEV, Janez MAKŠE, Janez UMEK, Silva BAN, Branko TURK; odšli: Višnja BOŠKOVIČ (DSSS), Stane KRNC (v TOZD TKO), Zora PLESAC (v TOZD TKO), Majda JAKŠE (disciplinska izključitev), Milka MERLIN (samovoljno), Branko BOHTE (sporazum), Ivan AMBROŽIČ (v JLA).

TOZD TPI: prišli: Stanislav ŠTRUMBELJ, Franc GRUM,

TOZD TGD: prišli: Zvonko PIRC, Marjan ANDREJČIČ (iz JLA), Jože HOČEVAR.

TOZD TAP: prišli: Peter GRILICA; odšli: Olga JEVNIKAR (sporazum), Danilo BOŽIČ (sporazum), Jože KOS (v JLA).

TOZD Žaga Straža: prišli: Branko HROVAT (iz JLA), Domine MURN; odšli: Marko BLAŽEVIČ (sporazum), Miran JARC (samovoljno), Zdenko BRAJDIČ (samovoljno), Boris KOVAČIČ (samovoljno).

TOZD TKO: prišli: Stanislav KRNC (iz TOZD TPP), Zora PLESAC (iz TOZD TPP), Josip KOLENAC, Branko JAKOVČIČ (iz JLA); odšli: Anton TEŽAK (sporazum).

TOZD TES: odšli: Edo DROBNIČ (v JLA).

TOZD BLP: odšli: Andreja TRAMPUŠ (sporazum), Jože MERVAR (v TOZD TPP).

DSSS: prišli: Višnja BOŠKOVIČ (iz TOZD TPP), Alojz MEDLE (iz TOZD TSP).

Stanje delovne sile po TOZD
Februar 1980

TOZD	Moški	Ženske	Skupaj
TOZD TDP	156	218	347
TOZD TVP	125	183	308
TOZD TSP	177	167	344
TOZD TGD	40	42	82
TOZD ŽAGA	145	23	168
TOZD TPI	59	23	82
TOZD TES	100	25	125
TOZD TAP	86	52	138
TOZD TPP	127	87	214
TOZD BLP	74	32	106
DSSS	75	78	153
TOZD SIGMAT	89	32	121
TOZD TKO	62	27	89
TOZD LIPA	84	2	86
TOZD BOR	73	8	81

SKUPAJ 1472 999 2471

Odkup parcel bo potekal v zaporedju, kar pomeni, da ni možno preskakovanje.

Lokacijska dokumentacija obravnava tri tipe vrstnih stanovanjskih hiš, po obliki pa dve.

Vse zainteresirane za odkup prosimo, da se v roku enega meseca evidentno javijo kadrovsko-socialni službi, zaradi nadaljnjih dogovorov okrog odkupa zemlje.

Glasilo „NOVOLES“ ureja uredniški odbor. Glavni, odgovorni in tehnični urednik Vanja Kastelic. Izdaja delovna organizacija „NOVOLES“, lesni kombinat Novo mesto – Straža. Naklada 2800 izvodov. Stavek, filmi in montaža: DITC, tozd Dolenjski list. Tisk: DITC, tozd Tiskarna Knjigotisk. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije št. 421 – 1/72 z dne 31. januarja 1978.